

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, fél íven.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL: DEBRECZEN, KOLLÉGIUM
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár: egész évre
2000 K., félévre 1000 K.
Egyes szám ára 150 K.

Részlet

az 1922. évről szóló püspöki jelentésből.

...Úgy a kollégiumnak, mint általában közép- és elemi iskoláinknak az életében már ez év második felében meg voltak állapíthatók a rendes viszonyokhoz és higgadt lelki állapothoz való visszatérés jelei; de még hosszabb időt vesz igénybe, míg úgy a tanítás, mint a tanulás eléri a békebeli állapot színvonalát. A forradalmas idők szélsőségeinek utórezgése még sokáig fogják zavarni a lelkeknek azt az egyensúlyát, amely mellett tanintézetek a magyar református egyház által képviselt hagyományos evangéliumi és nemzeti gondolatnak a régi mértékű szolgálatokat tehetik. Az erre szükséges szellemi készséghez sorakoznia kellene az anyagi készségnek is, ami részint a híveinkben megingott áldozatkészség, részint az 1848. évi XX. t.-c. alapján bennünket megillető állami hozzájárulás jelentéktelensége miatt a fedezetlen szükségleteket aggasztó mértékben növeli. Jól esik megállapítani azonban, hogy már az 1922. év folyamán az állam magatartásában alábbhagyó tendenciát mutat egyházunk irányában az aggrészivítés.

Az állami elbánás mostohaságán vigasztalólag enyhít az a rokonszenv és szeretetteljes érdeklődés, amelyet a külföldi protestáns egyházak egyházunk iránt tanúsítanak. Azok a látogatások, amelyeket az amerikai presbiterianus egyház részéről Laky és Miller lelkész urak 1922. február 4. és 26-án; Amerika társadalma részéről Pedlow kapitány úr február 11-én; a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Világszervezete részéről Sartorius titkár úr február 16-án; a hollandi reformátusok részéről Dr. Hoekstra, Dr. Bouwman, Dr. Groshede tanár urak és Keizer lelkész úr ápril 24-én Debreczenben tettek, igen jó reménységet keltő jelei annak, hogy a meg nem érdemelt elfelejtés homályából lassanként a méltányoló szeretet meleg napja alá eljutunk. Ezek a vallási jellegű kapcsolatok csak nyerneek jelentőségükben, ha meggondoljuk, hogy azoknak hatása akaratlanul is átszűrődik a hazánkat érintő külpolitikai viszonylatokba is.

Az általános hitélet a belmisszió munkájának felvételével valami lendületet mutat. Meg kell azon-

ban állapítanunk, hogy az a példa, amit a debreczeni egyház a maga Templom Egyesületével, Diakonisszaképzőjével, Testvéregyesületével, vasárnapi iskoláival, ifjúsági szervezeteivel, Lelkésztestületével, tanyai istentiszteleteivel mutat, nem gyakorol a gyülekezetekre kellő vonzó erőt. Vannak ugyan buzgó lelkészek vezetése alatti gyülekezetek, ahol a belmissziói munka már gyümölcsöket is termelő talajra talált, általában azonban ez a nagy fontosságú kérdés igen sok kívánni valót hagy fenn. Alapvető munka nélkül a hitélet jelentékeny fellendülést nem is fog mutatni. Ez az alapvető munka pedig a tanintézetek s különösen a lelkészképzés és tanítóképzés evangelizáása. Olyan fegyverzettel, mint aminővel a mostani korbéli nemzedék kifelé a világba átlépi az intézetek küszöbét, diadalt nyerni nem lehet. És fájdalom, hogy a hit bensőségének s a vallási munka felkészültségének a hiányát, az egyéb tudományokban való elmélyedés megállapításával sem tudjuk menteni.

Rendszeres püspöki vizsgálatot az előző évekbeli jelentéseimben említett ok miatt ez évben sem tudtam tartani. Ehhez az okhoz most még az amerikai út által lefoglalt idő is járult. A rendszeres püspöki vizsgálat hiányát az elnöki levelezés sűrűségével igyekeztem pótolni s azzal a néhány kiszállással, amelyet speciális alkalmakkal kapcsolatban a gyülekezetekbe tettem.

Január 18-án Tiszadadán, október 15-én Rétközberencsen, nov. 12-én Hajduböszörményben, dec. 17-én Nagylétán, utóbbi három helyen harangszenteléssel kapcsolatban tartottam püspöki vizsgálatot kisebb-nagyobb fogatkozások mellett kielégítő eredmények megállapításával. Okt. 20-án az egyházkerület képviselőjében résztvettem azon a lélekemelő jubileumi ünnepségen, amit a hajduböszörményi egyház két kiváló tanítójának: Dobó Sándornak és Sebestyén Bélának 40 éves szolgálatuk betöltése alkalmából rendezett.

Kiemelkedő mozzanatként kell felemlítenem a Debreczenben rendszeresített tanítói konferenciákkal szemben kifejezett általános elismerés mellett azt a december 9-i konferenciát, amelyen hazánk egyik legnagyobb paedagogus tudósa: dr. Imre Sándor államtitkár úr építette nagy nyereséggel a tanügyi munkásainak lelkét. Ugyancsak kiemelkedő

E

mozzanat volt az O. R. L. E. közgyűlésével kapcsolatosan nov. 2—5. napjain Debreczenben folytatott lelkészi konferencia sorozat, mely újabb bizonyítékul szolgál amellett, hogy az O. R. L. E. egyetemes egyházi életünknek nélkülözhetetlen egyháztársadalmi szerve lett. . . . .

Súlyos viszonyok között kellett püspöki tisztemet ez évben is betöltenem. A súlyos viszonyok között az anyagi gondoknak is szerep jutott. Az iga terhét azonban a célért való lelkesedés miatt nem éreztem. Érezhetőségüket még jobban elaltatta az a szeretet, amelynek a gyülekezetek, lelkész-társaim, a tanári és tanítói testület tagjai részéről boldog birtokosa voltam s amelynek birtokában könnyen viseltem el azokat a sérelmeket, amelyeknek osztogatásában a megértéstől elfordult lelkek úgy egyházunkon belül, mint azon kívül bőkezűek voltak. A megcsökkent kálvinista öntudat és meggyengült magyar társadalmi összetartozandóság számlájára írom ezeket és kérem az Istent, hogy Szent Fiának szerelmével egyenesítse meg az elgörbült utakat és gyógyítsa meg a keserűséges méregben megbetegült lelkeket.

De még ha ezen felül is maradt volna valami bántás fájdalma rajtam, megvigasztalta az a példátlan jóság, mellyel elnöktársam: gróf Degenfeld József főgondnok úr ömértósága irányomban viseltetett és megengesztelte annak az odaadásnak látása, amellyel egyházi ügyeinket nagy lelke bő mértéke szerint szolgálja.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

Tárca

A leánygimnázium üdvözlete dr. Dóczi Imréhez.

Méltóságos Uram!

Nagyranőtt, érdemes, ország-világhírű fiútestvéreink — a fiúgimnáziumok után — a debreczeni leánygimnázium az egyetlen leány és a legkisebb gyermek benső-égteljes szeretetével hozza tiszteletét és áldáskívánásait Méltóságodnak. — mindnyájunk atyjának és mesterének.

Tudjuk, hogy fiútestvéreinkre jogosult és férfias, büszke önérettel méltóztatik tekinteni, — de úgy érezzük, hogy mireánk szeretettel; — mi vagyunk a legkisebb, akit kézenfogva vezetget és megtanít járni, a saját lábán megállni és mutatja az utat, melyen haladnunk kell. Ez az út magas csúcsok felé vezet; fenn a tetőn ott ragyog a nemzeti középiskolának Méltóságod által tökéletesített eszménye, afelé igyek-zünk gyenge lábakkal és mindig felve, hogy sohasem érhetünk el oda. Pedig az út, melyet eddig feléje tettünk, könnyű volt, mert az akadályokat a Méltóságod gyöngéd, jóságos és szelíd kezei elhárították és mi csak követ-tük a Mestert, ki mindig előttünk lebeg, mint éltünk sarkesillaga.

Oh! hadd tegyünk ma vallást róla, hogy ami

jó a mi munkásságunkban az azért jó, mert Méltóságodat követtük s ami hiba, az azért az, mert nem volt erőnk eszményünkhöz felemelkedni.

Méltóságos Uram! Az egyetlen leány, a legkisebb gyermek, a leánygimnázium virágokat küldött Méltóságodnak! Ezeknek a virágoknak minden szirma hálás ragaszkodásunk érzelmeit illatozza és áldáskívánásunkat Méltóságod nemes, — az egyetemes reformatus egyházat — és az egész nemzeti kulturát díszítő életére.

Oh, bár ékesen tudnának beszélni ezek a rózsák, mert én, mikor most, úgy az általam képviselt leánygimnázium, mint a magam személyes háláját, tiszteletét és jókívánságát akarom tolmácsolni — Shakespeare Cordeliájával csak így sóhajtok:

„Szívem gazdagabb, mint nyelvem.“ És én is csak azt tudom mondani — úgy a magam, mint a leánygimn. nevében — elfogódottan és túláradó szívvel, amit ez a hü leány mondott atyjának, a fejedelmi Learnek:

„Szeretlek, engedelmes vagyok és tisztellek mindenekfölött.“
Koncz Aurélné,
igazgató.

A lelkipásztori tekintély.

Általános a panasz, hogy a lelkészek tekintélye mind jobban és jobban aláhanyatlak. A háborút követő forradalmak általában minden tekintélyt megingattak, de a helyreállt rend és törvény uralma most már biztosítja a polgári életben szükséges tekintély tiszteletét. De hol van az eszköz, amivel a lelkipásztor tekintélyét visszaállítani és emelni lehet? A polgári tisztviselőnek annyi tekintélye van, amennyi hatalom van a kezében s ahogy élni tud ezzel a hatalommal. Az embereket sokszor igen érzékenyen érintő dolgokban intézkednek ők s ez nagy külső tekintélyt szerez nekik, belsőleg akár-hogy is éreznek az emberek. A lelkipásztornak azonban ilyen külső eszközök nem állanak rendelkezésére. Az ő kezében nincs olyan politikai hatalom, aminek gyakorlásától féljenek az emberek s aminek felhasználása neki tekintélyt szerezzen. Pedig tekintélyének lenni kell. Személyiségének, szavának hatással kell birni a népre s elhatározó irányt kell adni sokszor az emberek cselekedeteinek. Hogyan szerezhethet ilyen tekintélyt? Csak lelki eszközökkel, csak belülről kifelé és nem kívülről befelé haladó építéssel. E feladat megoldása akkor sikerül, vagyis tekintélyt akkor tud szerezni a lelkész, ha egyéniségében, életének egész munkásságában döntő súllyal érvényesül a *pásztori vonás*.

Pásztori lelkület az, amelyik halálos komolysággal érzi, hogy a gyülekezet lelki életének vezetése reá van bízva: az Igazságban való gyarapodása neki is öröm, bukása neki is fájdalom.

A pásztori lélek *szerető* lélek. Ez a szeretet nem valami általános, homályos humánus érzélem, hanem *feltő* szeretet, amelyik a legutolsó emberben is látja Isten üdvre elhívott gyermekét s retteg azért, hogy ez a lélek el ne merüljön a világ fertőjében.

Továbbá *munkás* ez a szeretet. Semmi fáradságot nem kímél s egész idejét betölti az a munka, hogy az evangéliom vízával *minden* lélek szomjúságát megelégtse. A fájdalmas szíveket vigasztalja, betegeket látogatja, egészségeseket buzdítja, az eltevedteket megkeresi.

A pasztori lélek jellemvonása továbbá a *szerénység*. Csak az a lekipásztor lehet öntelt és hiú dicsekvő, aki nem látja életfeladatának nagyságát s kötelességének súlyát. Ha valakire, úgy a lekipásztorra igaz a Madách mondása: „Végtelen a tér, mely munkára hív.” Aki munkájának eredményét komolyan összeméri a végtelen munkatér elvégzendő teendőivel, az lehetetlen, hogy öntelt legyen, az alázatosan borul le az Isten előtt, aki egyedül erősítheti meg és áldhatja meg munkáját.

Akinek egyéniségében és munkásságában így érvényesül a pasztori vonás, az megépíti a népnek a lelkében az igazi tekintély fundamentumát: a *bizalmat*. Igazi tekintély az, amelyik a bizalmon épül. A lekipásztor előtt a tekintély szerzésnek ez az útja van nyitva. Az ő pasztori lelkületére s munkásságára felelet a gyülekezet bizalma. Ha ez megvan, akkor van *tekintélye*, vagyis *hatása az emberek gondolkozására és cselekedeteire*.

Két dolgot kell még itt hangsúlyozni. Először azt, hogy hirtelen eredményeket ne várjunk. Ne gondoljuk azt, hogy máról holnapra pótolni tudjuk egy évtized romboló hatását. Az eredmény mindenestre Isten kezében van. Sokszor hosszú évek n át kell a pasztori kitartó munkát folytatni, míg az élet alkonyán megláthatjuk a várt eredményt. Az is lehet, hogy mi nem is látjuk ezt meg, hanem csak az utódaink.

Másodszor éppen ezért hangsúlyoznunk kell azt, hogy az élet apró megaláztatásai számára edzetteknek kell lennünk. Minél erősebb a lélek, annál könnyebben emelkedik az ilyen esetek fölébe. Se az elkeseredés, se a bosszúvágy az ilyenekért hatalmába ne kerítse lelkünket. Az elkeseredés reménytelenné tesz s megbénítja lelkünk aktivitását. A bosszúvágy véget nem érő perlekedésekbe s küzdelmekbe sodor.

A lekipásztoroknak nagyon sokat kell tudni: *megbocsátani*.

Ez a férfi ember számára a legnehezebb erény, de mivel a legnehezebb, — teljesítése a legközelebb visz Istenhez, aki a mi erőtlenségünk által mégis csak diadalra juttatja a maga akaratát.

Porzsolt Ferenc.

Egyházkerületi közgyűlés.

Őszi közgyűlésünk nov. hó 27-én és 28-án folyt le nagy érdeklődés mellett. A megjelentek közt láttunk két új egyházmegyei gondnokot is, Szarka Sándort, aki a gróf Tisza István helyét foglalta el a nagyszalontai egyházmegyében és gróf Degenfeld Pált, aki a közép-

szabolcsi egyházmegye ügyeit már régebb idő óta vezeti nagy buzgósággal és most engedve a többször megújult kérelemnek, elfogadta a gondnoki tisztséget s ügyeink iránti lankadatlán érdeklődésének azzal is tanúságát adta, hogy az egyházkerületi közgyűlésen elejétől végig állandó figyelemmel kísérte a tárgyalásokat. Pedig bizony a második nap délutánján már meglehetősen megcsappant érdeklődés mellett tárgyaltuk az egyes egyházak életében nem csekély fontosságú adásvételi, alapítványi és díjlevél ügyeket. Jelen volt a gyűlésen Soltesz Elemér tábori püspök is.

Püspökünk lélekemelő imádsága után gróf Degenfeld József egyházkerületi főgondnok hosszabb beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, megemlékezve arról az örömről, hogy dr. Dóczi Imre gimn. felügyelő immár 25 év óta végzi páratlan nagy értékű munkáját, valamint a most 47 évi szolgálat után nyugalomba vonuló Simon Károly tanítónak, egyházkerületi közgyűlésünk és zsinatunk jeles tagjának a magyar nemzeti közművelődésügy terén szerzett számos érdeméről, — de arról a gyászról is, mely egyházkerületünket Szabó Antal alsószabolcsi esperes kora halálával érte.

Révész Imre egyházkerületi lelkészi főjegyző mindenekelőtt a választások eredményéről tett jelentést. Zsinati világi pótképviselővé dr. Csúcs János csongrádvármegyei főispán választatott, az egyházkerületi tanácsbírói tisztre pedig csaknem minden szavazatot Kiss Ferenc és György Endre nyertek. Sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy Kiss Ferenc, aki az előző közgyűlésen minden egyházkerületi megbízatásáról lemondott, a bizalomnak emez újabb megnyilvánulása elől is kitért, annál szívesebben üdvözölte ellenben György Endrét, aki először éppen negyven esztendővel ezelőtt választatott egyházkerületi tanácsbíróvá.

A konventtől érkezett különféle értesítések bemutatása után az esperesi értekezlet javaslatait terjesztette elő a főjegyző. Ezek közt különösen érdekes a Debreczeni Protestáns Lapra vonatkozó, melyre más alkalommal fogunk visszatérni, továbbá a stóla ügyében hozott megállapodás, mely minimumként a régi stóla ezüst értékének felét veszi alapul s a presbiterek értekezletének szervezését célzó. Mindezeket a javaslatokat elfogadta a közgyűlés. Majd a bizottsági jelentésekre került a sor, melyek rendén, mint az egyházkerületi pénzügyi bizottság előadója, dr. Kun Béla tanácsbíró vette át a főjegyzőtől a szót s terjesztette elő az egyházkerületi pénztár 1924. évi költségvetésének tervezetét a hozzá fűződő javaslatokkal együtt. Természetesen most ez a költségvetés is hemzseg a nulláktól és a rendes időkben el sem képzelte magasságú összegek foglalnak helyet a bevételek és kiadások közt egyaránt. Nehéz megszokni ezeket a nagy számokat és

sokszor gondoljuk azt, hogy óriási érték felett rendelkezünk, amikor pedig a békebeliekhez képest ugyancsak redukáljuk az igényeket. Így az államsegélyből egyházkerületünknek jutó összeg is majd százmilliót teszen, amiből tíz év előtt nagy urak lettünk volna, míg most alig-alig tudjuk teljesíteni a legfontosabb szükségleteket. Nem is csoda, hiszen ez az összeg vásárló ereje szerint tizedrészét sem teszi annak az aránylag kis összegnek, amit a béke idején kaptunk.

A pénzügyi bizottság jelentése rendén nagyobb vitát idézett elő az a javaslat, hogy a Hódmezővásárhelyen működő máramarosszigeti jogakadémia 8 millió korona segélyben részesüljön. Sajnos, alig lehet remény arra, hogy ez a régi becses és a maga ősi székhelyén a nemzeti kulturának kiválóan nagy szolgálatokat tett intézet fenntartható legyen. Amikor csak a személyi kiadások évi százmillió korona felé járó összeget igényelnek, a mi szegénységünkől nem telik az elvont állami fizetéskiegészítés pótlása. Épen azért az esperesek értekezlete abból indulva ki, hogy a reménytelennek látott helyzetben nem helyes az egyházkerületi pénztárra tetemes teher vállalása, ellenindítványt tett, mely szerint a segély megadásának mellőzésével mondja ki a közgyűlés a jogakadémiának már a mostani félév végén bezárását. Viszont akik a pénzügyi bizottság javaslatát támogatták, úgy gondolkodtak, hogy legalább a most folyó tanév befejezésére s ez idő alatt a tanárok elhelyezkedésének lehetővé tételére alkalmat kell adni. Bizony, ez a 8 millió korona egyszermindenkorra adott segély nem menti meg az ősi főiskolát (— hiszen ma egy tanár egy évi fizetését sem fedezi —) s épen ezért nyilván gazdaságosabbnak látszott az esperesi értekezlet ellenjavaslata, — de azért mégis örülünk, hogy a többség a segély megadása mellett volt. Hátha az egyházkerület áldozatkészsége példaadó leszen s nem is remélt segélyforrások gazdag áradatát nyitja meg a jogakadémia előtt...

Az élénk eszmecsere után következett határozat után a további tárgyalást másnapra halasztotta az elnökség s a közgyűlés átalakult ünneplő gyülekezetté: Dóczy Imre felügyelői szolgálatának 25 éves jubileuma alkalmából. Erről a lélekemelő szép ünnepről más helyen adunk számot.

Délután bírósági ügyek voltak napirenden. Két tanácsban (egyik a tiszántúli egyházkerületi főgondnok és Török Imre esperes, másik a püspök és Szalánczy Bertalan e. m. gondnok elnöklése mellett) 18 ügyet intéztek el, nagyobbára közigazgatásiakat, köztük a bagaméri lelkészválasztás ügyét, amely a választás megsemmisítésével járt. Este pedig barátságos vacsorára látták vendégeül a közgyűlés tagjait a püspök és főgondnok urak. Emelkedett hangulat mellett éjfél utánig volt együtt a tár-

saság, mely ez alkalommal különösen Dóczy Imrét ünnepelte.

A második nap délelőttjét a tanügyi dolgok foglalták el. A debreczeni kollégiumi igazgató-tanács javaslatát dr. Kun Béla egyh.-ker. tanácsbíró terjesztette elő. Szó volt ismét a Fűvészkert ügyéről, melynek mielőbbi lebonyolítására a várost megkereste a közgyűlés; a nagyjelentőségű dadaí ingatlanoknak haszonbérbe adásáról, amelyre nézve elfogadta a gazdasági tanács javaslatát, hogy ugyanis a haszonbérbeadás 1924-től kezdve 12 évre zárt ajánlati tárgyalás útján történjék; a kollégium félévi költségvetéséről (a ránk jövő évben ugyanis a július 1-ével kezdődő költségvetési évre tér át a kollégium), — amely milliókban is sok deficittel zárul, de amely mégsem olyan nagyon rossz, mint amilyennek látszik, mert a kollégium jövedelmei a haszonbérékből egész évre augusztusban, tehát a most tárgyalt fél év után folynak be; — a kollégiumi főépület alapos kitarozásáról, ami ötven millióba került és sok más, bár érdekes, de aránylag kisebb fontosságú ügyről. Örömmel vette tudomásul a közgyűlés, hogy hosszú évek óta most először rendben levőnek jelenti a gazdasági tanács ügykezelését az igazgató-tanács, — aminek egyébiránt könnyű magyarázata a külön gazdasági tanácsjegyzői hivatal szervezése. Ez a hivatal bizonyára bőven megtakarítja a kollégium számára kétszeresét is annak a nyolctíz millió koronának, amibe a fenntartása most kerül. Az igazgató, valamint a felügyelői jelentések úgy a gimnáziumról, mint a tanítóképzőintézetéről megnyugtató képet adnak. Kun Sándor gimnáziumi és Bodnár Lajos képzőintézeti tanárok a közgyűlés színe előtt letették a hivatali esküt.

Az egyházkerületi tanügyi és népiskolai tanügyi bizottságok javaslatát ismét Révész Imre terjesztette elő. Az ügyek egyébként alaposan meg voltak vitatva a bizottságokban s éppen ennek folytán a javaslatok csaknem minden hozzászólás nélkül váltak határozatokká.

A református segélyegylet választmánya ez évben 55,000 koronát osztott ki. Ezret kapott Temesvár, egyenként 18 ezret Márokpapi, Újléta és Kisszekerés. A jövő évben egymillió korona lesz innen kiosztható s azonkívül a választmány felhívja az iskola építéssel vagy javítással foglalkozó egyházak figyelmét a népiskolai tökesegegy pénztárból nyerhető segélyre.

A második nap délutánján a gyülekezeti ügyekre került a sor, amelyeket Tóth Lajos és Vásáry István világi jegyzők s a lelkészi aljegyzők helyettesítésére felkért Maklár Károly kunhegyesi lelkész adtak elő nagy szabadsággal. Végül Szabó Lajos esperes mondott köszönetet a közgyűlés nevében az elnökségnek és a jegyzőknek s ezzel a gazdag tárgysorozati gyűlés véget ért.

Dr. Dóczy Imre ünneplése.

Tiszántúli egyházkerületünk első paedagogusát, dr. Dóczy Imrét méltán jubilálta nov. hó 27. napján az egyházkerületi közgyűlés tagjaival egyetemben a tanügy sok rendbeli képviselője. Huszonöt év telt el azóta, hogy ez az illusztris férfiú a debreczeni főgimnáziumi igazgatói székéből egyházkerületi középiskolai felügyelővé választatott s ez által, immáron negyedszáz éven át irányítója, vezetője az egyházkerület középiskoláinak. Ebbeli munkássága oly mélyreható és alapos, hogy nagy hatását megérik a környékbeli többi középiskolák is. Egészen természetes volt hát most a széles körű ünneplés az üdvözlők felsorakozásával.

Elsőnek dr. Baltazár Dezső püspök köszöntötte az ünnepeltet szép szavakkal a kerület nevében. Utána dr. Waidinger Gula min. tanácsos a kultuszminiszter meglehangú üdvözlő sorait olvasta fel. Majd dr. Imre Sándor államtitkár köszöntötte a magyar paedagogiai társaság nevében, míg Ady Lajos tanker. főigazgató a magyar középiskolai tanáregyesület és a debreczeni tanári kar, dr. Vargha Zsigmond az egyetem theologiai fakultásának, Mitrovics Gyula dr. egyetemi tanár az egyetem, dr. Darkó Jenő a humanisztikus gimnázium, dr. Veress István a református tanítóképző intézet, Zsigmond Ferenc a református tanáregyesület, S. Szabó József a református főgimnáziumok, Koncz Aurélné pedig a református leánygimnázium nevében üdvözölte az ünnepeltet, szép virágcsokrot nyújtva át neki. Hogyor József igazgató a róm. kath. főgimnázium nevében hozta el a testvéri üdvözlőt.

Dóczy Imre meghatott válaszában nagy szénységgel igyekezett magától elhárítani az ünnepeltetést. Ő — úgymond — csak kötelességet teljesítette mindenkor. Pályafutásán mindig az lebegett szeme előtt, hogy a felügyelete alatti iskolákban a hazaszeretet, a vallásérkölc virágozzék fel s e szellemben végezzék az iskolák feladatukat, teljesítsék kötelességüket. Lelki örömmel látja, hogy e tekintetben örvendetes előhaladás van. Az ünneplés lelkes hangulatban, az ünnepelt éltetésével ért véget.

Közélet

Családi pótlék.

Nyugodt lélekkel írhattam volna címnek ezt is: „Mennyi családi pótlékot fizetek én az államnak?” Csak annak meggondolása tartott ettől vissza, hogy így nagyon hangsúlyos helyzetbe került volna az „én”; — pedig semmi sem áll távolabb tőlem, mint a magam személyes ügyének napvilágra teregetése.

Sajnos: egyetemes jelenséggel van dolgunk, de ez engemet is ép úgy érint, mint sok más családos lelkészársamat, kiket az isteni gondvise-

lés igényjogosultakká tett több-kevesebb családi pótlékra. Azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen s nem is csak a századik, ki azzal állítja magát, hogy gyermekei után állami támogatásban részesül, holott valójában ő támogatja az államot.

Nem rendkívüli eset, — csupán korszerű. Hadd igazoljam röviden a magam egyszerű példájával. Miniszteri rendeletek megállapítanak részemre évnegyedenként 1200 kor. családi pótlékot. Ez tehát nekem jár. Ezzel szemben: az esperesi hivatal által láttamozandó nyugta postai küldésének portója oda és vissza 700 korona; fizetési könyvecske s nyugta beküldése állampénztárhoz 350 kor.; — az utalványon megküldött összeg portója 400 korona, s a visszaküldött könyvecske postai költsége 350 korona. Ez összesen 1800 korona kiadás. Ezt tehát én fizetem a postának, illetve az állami kincstárnak. Kapok 1200 koronát s fizetek 1800 kor.-t. A fizetékülönbözetet számítva: — azért, mert nekem feleségem s két gyermekem van, — fizetek az államnak évenként 2400 koronát. Így fest a családi pótlék az Úrnak 1923. esztendejében!...

Szomorú, nagyon szomorú! Bővebben nem foglalkozom a családi pótlék történeti múltjával, nem ismerem közelebbről az intenciókat, amik életre hívták, de neve után ítélve teljesen világos úgy célja, mint rendeltetése. Nagy és nemes gondolat volt, mely a nemzeti lét jövőjét igyekezett alátámasztani s szerető kezekkel ápolgatni a haza virágos kertjének érdemes virágait. Magyar lélek mélyéről fakadó s távolba néző gondolat, mely elsőnek nyújtotta ki kezét a megszületett gyermek bölcsője felé s amely minden esztendőben juttatott — ha többet nem is —, egy pár cipőcskét, egy ruha-darabkát annak a társadalmi osztálynak, mely mindenkor a legmegbízhatóbb s legértékesebb generációkat adta és nevelte a magyar hazának. Az volt-e több, amit nyújtott, vagy a benne rejlő elismerés volt az értékesebb: nem tudom. Csak szent és bizonyos, hogy a tett nem volt karikatúra, nem volt kigúnyolása a nagy gondolatnak, mely létrehozta azt.

S most?!... Úgy látszik, elvesztette jelentőségét a nagy gondolat. Szinte megáll az eszem annak látásán, hogy az állam épen a gyermekek születésével s azok nevelésével kapcsolatos illetmények kérdését nem rendezzi. — Kinek szép gyönyöcsös kertjét összetépte, termő fáit letördelte a zúgó, vad vihar, — nem az képezi-e legfőbb gondját, hogy minél több s minél nemesebb hajtás pótolja be a régiek helyét?! Hát már nincs szükség azokra a magyar gyermekekre, akik épen ott születnek, hol leginkább pusztított a zivatar, — a háború s a meghomlott gazdasági viszonyok vihara?! Hát már minden gondunk előbbvaló s gyermekeink ügye, sorsa szóba sem kerül?!

Tudom. Azt vetitek szememre, hogy Magyarország csonka ország; — csonka és szegény. Én pedig azt kérdezem: láttátok-e a régi magyar hazában a gazdaságnak, a bőségnek ekkora tombolását?! Nézzétek a bankok dústenvészetét, a tőzsdék örvénylő forgatagát, az autók kavargását, a drága ruhák csoda-tarkaságát, a színházak, kávéházak pezsgő életét s nézzétek... szomorúan nézzétek a rabszolgasereget, a perifériák névtelen szenvedőit: a lelkész s tanító családapákat s azok gyermekeit, amint kitünően vizsgáznak életük tavaszkorában a lemondás-tanából, vagy később, az ország legkülönbözőbb hivatalaiban, a lelkiismeret túlhajtott becsületességével húzzák a nemzet igáját! S gondolkozzatok. Hát gyermekeink ügye, sorsa szóba sem kerül?!

Elérkeztünk az utolsó perchez, a válaszúthoz. Az állam vagy értékeli a lelkész és tanító generációk jelentőségét, vagy nem; vagy ad családi pótlékot, vagy nem. Ha ad, — akkor ebben jusson kifejezésre az egymás értékelése, megbecsülése, az érdem elismerése, — vagy pedig ne adjon semmit. Amit most ad, — az nem is alamizna, annál is kevesebb. Erre pedig nem szolgáltunk rá s ebből nem is kérünk. Inkább ne kapjunk semmit, — hadd szakadozzanak el azok az utolsó szálak is, melyek még összefűznek. — Nyugalmát akkor sem zavarhatja meg a féltő lelkiismeret. Nem azért voltunk eddig jó magyarok s becsületes hű polgárai a hazának, mert családi-pótlékot kaptunk s ha nem kaptunk: mi és gyermekeink mégis igaz magyarok leszünk!...

*

Eddig másnak beszéltem. Senkinek. Úgysem hallja meg az én szómat senki. Most nektek beszélek, akik reám hallgattok. Nézzétek: megjött az utalvány, — számotokra a pénz. — édes mindnyájunknak 450 kor. családi pótlék!

— Oh, ha én is úgy szeretnék titeket, mint az állam minket: mi lenne veletek édes gyermekeim?!...

Tiszaszalka.

Kelemen Gyula.

Halottaink

Victor Bernát, a Brit és Külföldi Bibliatársulat volt képviselője 1923 november hó 27-én, életének 98. évében csendes halállal mennyei Atyjához költözött. A boldogult patriárcha id. Victor Jánosnak édes apja, ifj. Victor Jánosnak nagyapja volt. A nagyszámú család most a fájdalom és gyász könnyein keresztül a viszontlátás bizonyosságával tekint az eltávozott után.

Répás Palika, Répás Pál gyomai lelkipásztortársunk 7 és fél hónapos fiacskája egy héttel ikertestvére után, november 23-án elhunyt. A kettős gyász szülte mélységes fájdalomban legyen vigasztalója a bánatos szíveknek maga az Úr!

Különfélék

Az I. és II. lelkészképesítő vizsgálat tehetését f. é. december havára kérelmezett tiszteletes atyafiakkal tudatom, hogy az egyházkerületi közgyűlés valamennyiök kérelmének helyt adott. Az I. lelkészképesítő (teljes és javító) vizsgálat ideje f. é. december hó 11. d. e. 9 óra, a II. lelkészképesítő (teljes, javító, különbözeti) dec. hó 12. d. e. 9 óra. A házi írásbeli dolgozatok beadásának végső határideje december 8. Jelentkezés a vizsgálatokra: az I. lelkészképesítő vizsgálatot tevők részéről Dr. Erdős Károly lelk. képző int. igazgatónál dec. hó 10-én délután 2 órakor; a II. lelk. képző vizsgálatot tevők részéről Dr. Révész Imre egyházker. lelkészi főjegyzőnél dec. hó 11-ikén délután 3 órakor (Kálvin-tér 8.). — Az 1924. februárra engedélyt kért atyafiak azt szintén mind megkapták; e vizsgálat határideje 1924 február 6., reggel 9 óra. Közlöm egyszersmind, hogy az egyházkerületi közgyűlés a rendkívüli időben tartott pótló- és a javítóvizsgálatok díjait 10,000 koronára, a pecsédíjat 2000 koronára (a különbözeti vizsgálatnál 20,000, ill. 5000 koronára) emelte fel. *Dr. Révész Imre*, egyházkerületi lelk. főjegyző.

Simon Károly jubileuma. Negyvenhét évi mintaszerű munkásság után nyugalomba vonult Simon Károly hajduhadházi tanító. Ez alkalomból a gyülekezet széles körű ünneplést rendezett, amelyen a konventet és az egyházkerületet dr. Baltazár Dezső püspök képviselte. Az ünnepség istentisztelettel kezdődött, melyet maga a püspök végzett. A hatalmas templom színültig volt áhitatos közönséggel. A díszpresbiteri gyűlésen Molnár Zoltán hadházi lelkész köszöntötte az ünneplést. Az azt követő díszében számosan vettek részt. A debreczeni tanítótestületet Mocsáry László igazg. tanító képviselte. Jelen volt az ünnepélyen dr. Madai Gyula országgyűlési képviselő is, ki hatalmas erejű beszédet mondott. Az érdemekben megöszült tanító nevére százezer koronás alapítványt tettek.

Dr. Merkel Rudolf müncheni egyetemi m. tanár november 26-án Dr. Lencz Géza egyetemi tanár kíséretében kiment Monostorpályiba, hogy magyar falut is lásson. A külföldi vendéget sok figyelemmel és szeretettel fogadta az értelmes falu népe.

Az evang. egyház főfelügyelőjét, Purghly Emil csanádi főispánt november 25-én iktatták be egyházi méltóságába Makón.

Jönnek a legációra a különféle értesítések. Egyik gyülekezet nem kér, a másik specifikál. A harmadik, megértvén a mai helyzetet, emeli a legátumot. Így pl. Kunhegyesen a legátum 100,000 K, Mérk pedig visszaállította a mendi-kási intézményt egy mázsa rozssal.

Osokonai születésnapjának évfordulóján a debreczeni Csokonai Kör ünnepélyt rendezett, amelyen Dr. Pap Károly elnök méltatta mélyrehatóan Csokonait és költészetét, Dr. Mitrovics Gyula egyetemi tanár pedig Csokonai esztétikai nézeteit ismertette érdekkeltő módon. Csapó Mária színésznő és Balogh György joghallgató szép szavatai és a Kántus remek Csokonai dalai voltak még a tartalmas műsor számai.

A budapesti theol. akadémián Hamar István professzor az V. fizetési osztályba lépett elő. Ez alkalomból szívből szeretettel üdvözljük. — Az 1924—25. tanévtől kezdődőleg felállították a VII-ik theol. tanári tanszéket az egyházjog, szociológia, magyar alkotmánytan és jogi ismeretek előadására s erre Dr. Kovács J. Istvánt hívták meg, akinek helyére, a filozófiai tanszékre ifj. Victor Jánost emlegetik. A testvér akadémia fejlődése mindenkinek őszinte öröme van.

A C. E. szövetségek casseli konferenciáján a jelenvolt németek a magyar munkára 1.746,864.062 márkát (kb. 15,000 magyar koronát) 6-20 svájci frankot és egy hollandi forintot gyűjtöttek. Megható jelenség.

Tiszarádon nov. 25-én iktatta be Kiss Pál volt gégenyi segédlelkészt, a 16 hónap óta üresedésben levő lelkészi hivatalba Tomory Pál paszabi lelkész. A gyülekezet tagjainak nagy érdeklődése maradandó emlékü örömnéppé emelte az új lelkész beiktatását. Az ünnepi istentisztelet után 120 terítéssel közeled volt, amelyen képviselve volt a gyülekezet minden rendű és rangú tagja. Nagy lelkesedéssel hordták össze az ünnepi ebédhez valókat, amelyeket az özvegy lelkésznő vezetése mellett a helybeli gazdasszonyok készítettek el. — Igen kedves emléküvé tették az új lelkész beköltözését is. A szomszéd Vasmegyer községnél lovas bandérium várta a lelkészt vivő és kísérő fogatokat. A falu végén levő diadalkapunál pedig ott várta a falu nagyja és apraja. Kocsijára virágokat, búzahajtásokat szórtak. Egy asszony a diadalkapunál tálcán sült csirkét, pogácsát, süteményeket, almát, szőlőt és bort nyújtott fel, kérve, hogy egyék belőle. A községi főbíró üdvözlő beszédet mondott. Ezután ment a menet a paplakhoz, ahol fellebogózott, felkendőzött búzavirágzott újabb diadalkapu volt. Itt Iván János tanító és egy kis iskolás leány mondott ismét üdvözlő beszédet, amelyekre az új lelkész meghatottságában alig tudott válaszolni. — Ez a fogadtatásnál és beiktatásnál megnyilatkozó szeretet ne legyen elhervadó virág, hanem teremjen az gazdag gyümölcsöket.

Apró füzetek. 1. szám. Dr. Baltazár Dezső, A kálvinizmus és az államélet. — 2. szám Dr. Ravasz László, A magyar vallás. — 3. szám. Gyülvézi István, Báránybőrbe bujt farkasok (adventisták és spiritiszták ellen). — 4. szám. Dr. Erdős Károly, A kálvinizmus és a magyar lélek. — 5. szám. Dr. Erdős Károly, Méliusz üzenete. A 3. szám ára 150 K, a többi 100 korona. Megrendelhető az Apró füzetek szerkesztőségénél Debreczen Kollégium.

Szerkesztői üzenetek

Egy olvasó. Egyéni szempontból igaza van. S az is valószínű, hogy Kálvin elítélné, de lám, Méliusz már csak az illetlen táncot kárhoztatja. Így különbözött e két nagy embernek is a tiszta szándéka egymástól. Különbözők lehetnek tehát e tekintetben a vélemények ma is. A lényeg az, hogy a különféle nézetek kivétel nélkül Isten dicsőségét szolgálják s addig ne kételkedjenek a másik jóhiszeműségében és önzetlenségében, míg a maguk munkatérén el nem végeztek mindent.

K. Gy. T. A cikk jön, amint hogy ha a vidékről írást kapunk, annak mindig örülünk s amennyire anyagi körülményeink által szabályozott lapunk terjedelme engedi, közre is adjuk.

Pályázat.

A debreczeni református egyház pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett egy nőtanítói állásra a Nyilas-telepi iskolánál.

1. Fizetés az egyház pénztárából: A XXII. díjlevél szerinti alapfizetés, jelenleg 90,000 korona, kertvátság 20 korona.

2. Fizetésekiegészítő államsegély az 1920. évi I. t.-c. által hatályban hagyott VIII. néptörvény alapján, továbbá az állam által biztosított családi pótlék, háborús és drágasági segély.

3. Lakbér az 1913. évi XV. (tizenötödik) t.-c. 57. III számú rovata szerint azon fizetési osztálynak megfelelően, melybe a fenti néptörvény vonatkozó intézkedése alapján sorozva van és a szabályszerű lakbérpótlék.

Kötelessége: egy vagy két osztály, rendkívüli esetben több osztály tanítása, a tiszántúli református egyházkerület által megállapított tanterv szerint.

A pályázati kérvényhez csatolandók: a) keresztlevel; b) oklevél; c) időrendben eszperesileg megerősített szolgálati bizonyítvány; d) a proletárdiktatura és oláh megszállás alatt tanúsított magaviseletről hatósági bizonyítvány; e) legújabb keletű orvosi bizonyítvány.

Az állam vagy más hitfelekezet tanítóképezdéiben nyert oklevél mellett a vallásból és egyházi éneklésből és ezek tanítási módszertanából valamely református egyházkerület tanítóképesítő bizottságától nyert bizonyítvány.

Pályázati okmányok e pályázati hirdetés megjelenésétől számított 10 (tíz) nap alatt Uray Sándor iskolaszéki elnökhöz, Széchenyi-utca 4. szám, küldendők vagy adandók be. Menekültek vagy B. listás tanítónők pályázatai megfelelő figyelembe részesülnek.

A megválasztott tanítónő az iskolaszéki elnök által megjelölendő állomását választás után azonnal elfoglalni köteles s a debreczeni református tanítók segélyegyletének kötelezett tagja. Okmányokkal igazolt költözködési költség (1000) ezer koronáig megtérítetik.

Debreczen, 1923. évi november hó.

Nagy József,
főigazgató.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök, lelkészelnök.

Pályázat.

Az olcsvai református egyház pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett II-ik tanítói állásra. Javadalma: I. Az egyháztól: a) a 122,000—1922. sz. V. K. M. rendelet szerint a miniszterium által megállapítandó helyi hozzájárulás; b) lakás (jelenleg még) 1 szoba és kert. II. Az államtól a megfelelő segítők. Kötelessége azon osztályok vezetése, melyeket a presbiterium előír, továbbá a gyülekezeti és belmissziói munkálkodásban való részvétel a lelkész utasítása szerint. Határozott kiváncsolom: tanítónőktől a női kézimunka tanítása, tanítóktól az orgonázni tudás és énekvezetésben való jártasság. Előnyben részesülnek a B) listások és menekültek. Pályázhatnak tanítók és tanítónők. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 15 nap. Kérvény kellő okmányokkal és válaszbélyeggel küldendő. Állás azonnal elfoglalandó.

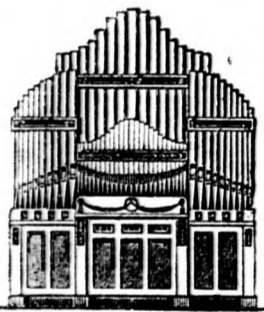
Olcsva (Szatmár vm.), u. p. Vitka.

Református lelkészi hivatal.

Fittler Sándor

orgona- és
orgonasípkészítő
vállalata

Erzsébetfalva (Budapest mellett), Erzsébet-u. 23.

Készít elsőrangú gépezetes és legnyomású, tartós, nemeshangú

új orgonákat

művészi kivitelben. — Hadicélokra elrekvirált és egyéb

orgonasípek

speciális készítése és szállítás.

Vállalja régi orgonák légnyomású rendszerre való átalakítását, kibővítését, javítását, tisztítását és szakszerű újra hangolását, valamint

orgonák évi jókarban tartását.

Villamos fűjtató berendezések készítése.

Harmoniumok és zongorák bármilyen javítása és hangolása szakszerű kivitelben. — Minden munkáért jótállást vállalok. — Felvilágosítással, tervzettel és költségvetéssel kívánatra készséggel szolgálak. — Munkám szakszerű végzését és pontosságát több egyház ajánlólevelével tudom igazolni.

10-7

ALAPÍTTATOTT 1910-BEN

(Másolat.)

FITTLER SÁNDOR

orgona- és orgonasíp-készítő vállalatának, Erzsébetfalva.

A Karczagi Református Egyház orgonájának hadicélokra elrekvirált sípjait és orgonánk tökéletes átjavításának, kistisztításának és hangolásának elkészítő és rendbehozó munkálatait az Ön cégjére bízom s Ön a munkálatokat mindnyájunk meglegedésére, szépen, jutányosan és jól végezte el, ezért cégét az orgona-építő egyházaknak jó lélekkel ajánlhatom. Karczag, 1923 szeptember 20. **Török Vince**, református lelkész.

Nélkülözhetetlen minden gyermeknek!

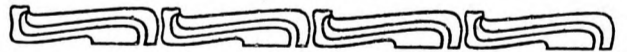
A bibliai kvartet játék

tartalmaz 48 lapot, mindegyiken 4 bibliai mondással. Minden mondás 4 lapon négyyszer van meg, de mindig egy másik van legfelöl bekeretezve. Ha játék közben a négy ilyen összetartozó lap összekerül, ez egy kvartetet jelent s kikerül a játékból. Akinek a játék végén a legtöbb kvartetje van, az a nyertes.

A lapokat egyenletesen kiosztjuk. A kezdő, miután az esetleges kvarteteket már félrerakta, valamelyik társától kér egy lapot. Azt, amelyik éppen hiányzik a kvartethez. Pl. kérem a Mózes könyvéből azt az ígét, hogy: „Kezdetben teremté az Isten az eget és a földet”. Meg van írva Mózes első könyve, első részének első versében. Az elmondásnak s a hely megjelölésének pontosan s később már kívülről mondva kell történnie. Ha az illetőnél ez az íge bekeretezve megvan, odaadja s az első tovább kér akár ismét tőle, akár egy másvalakitől. Ha valakinél a kért mondás nincs meg, ő reá száll a további kérdés joga. A játék végső célja a 48 szép bibliai mondás pontos megtanulása.

Ezen igazán hasznos és tanulságos bibliai játékot a hurburgi magyar keresztyén misszió adta ki igen csinos és szép kivitelben.

Ára K 1000.— Kizárólag csak nálunk kapható.

32° (legkisebb alak)

Díszkötésű Zsoltárok megjelentek.

Rendkívül csinos, izlées és szép kivitelben, valódi arany metszéssel a következő kötetek kaphatók:

Csontkötés tokban	Alapár	K 20.—
Valódi bőrkötés	„	K 25.—
Párnázott vászon	„	K 12.—
Díszvászon hajlítható	„	K 8.—

Szorozatszám e héten 1800.

Méliusz könyvkereskedés Debreczen.

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántuli református egyház könyvnyomda vállalata.